

Liv & Sjæl

◆ Esben Kjær samler på ritualer, som binder troen sammen med praksis, som her ved lysgloben. Han siger, at han over sig på at flytte sin tro fra hjernen til hjertet. – Foto: Leif Tuxen.

Den svære kunst at fyre sig selv som gud i eget liv

I en årrække var journalist Esben Kjær en del af et nyåndeligt miljø. Hans eksistentielle verdensbillede brød sammen, da hans søn døde, og han måtte overgive sig til magtesløsheden

Else Marie Nygaard

nygaard@k.dk

Da Esben Kjær mistede sit job, begyndte han at gå ret trofast i kirke. I otte år havde han bestyret det ofte satiriske og nogle gange grovkornede program "Bagklog" på P1, som DR lukkede fra årsskiftet trods gode lyttertal. Han skulle finde ud af, hvad der skulle ske i hans professionelle liv, samtidig med at han øvede sig på en eksistential grundindstilling, han længe havde trænet: magtfordelingen i livet.

Journalisten, forfatteren og foredragsholderen har lidt af en overdreven tro på, hvad man selv kan og skal udrette. Han mener, det er en slags eksistential folkesygdom i et sekulariseret land.

"Jeg er en, som handler, og jeg mener bestemt, man har et ansvar for egne handlinger, men jeg skal også have tillid til, at der er en anden, som styrer, og tillid til, at det ikke er mig."

Kirkebænken er ifølge Esben Kjær et godt sted at søge hen, når man kæmper med den eksistentielle magtfordeling. Tidligere på sommeren udkom hans bog "Tro for tvivlere" i forlaget Eksistensens serie "Kristendommen ifølge...". Spids og dristig, blev bogen kaldt i en anmeldelse i Kristeligt Dagblad. Bogen er Esben Kjær bud på, hvordan man gør en svag tro stærkere. Troen skal masseres fra hjernen til hjertet, som han skriver i bogens forord.

Troen på magten

Som trofaste lyttere af "Bagklog" nok husker, var der gerne en rap introduktion af ugens gæst. Når det kommer til præsentationen af Esben Kjær, har han indlagt en snublesten. Af princip oplyser han ikke, hvilket årstal han er født. Han mener, at den slags oplysninger får folk til at putte mennesker i kasser, så de ikke hører efter. Esben Kjær forældre blev skilt, da han var seks år. Det meste af barndommen tilbragte han hos sin mor i indre København, men i cirka fem formative år havde han base hos sin far i Espergerde i Nordsjælland. Konfirmationen fravalgte

han, for kristendommen sagde ham intet. Esben Kjær første møde med tro fandt sted, da han var elev på Mørdrupskolen ved Espergerde. Hans yndlingslærer hed Aksel Madum. Esben Kjær havde ham i både dansk og religion. Madum havde nogle åndelige oplevelser med den indiske guru Sai Baba.

"Da han blev åndeligt vakt i østlig retning, installerede han en spirituel åbenhed i mig, men nok også en noget buffetagtig tilgang til tro i mig."

I 1995 blev Esben Kjær gift. På daværende tidspunkt havde han taget en kandidatgrad i statskundskab og opsagt et godt job i Finansministeriet for at forfølge en drøm om at blive journalist. Parret slog sig ned i USA, hvor han tog en master i journalistik og fik et job som New York-korrespondent for Berlingske. Hustruen blev optaget af selvudvikling. De vendte tilbage til Danmark, og sammen med hende kom Esben Kjær i kredse inden for det nyåndelige miljø.

"Jeg havde den grundholdning, at jeg prøvede alt, hvad min hustru foreslog én gang. Hvis det virkede, blev jeg ved."

Han deltog i personlighedstyperkurser, healing og blev fortrolig med yoga. Hans kosmologi var, at alt kunne lade sig gøre, hvis man mødte verden med den rette, positive energi. Esben Kjær havde masser af medgang, hvilket han så som en blanding af talent, stærk vilje og høj energi. Han var, med egne ord, gud i eget liv. I bogen skriver han:

"Jeg anså mig selv som en, hvis stærke vilje evnede at tiltrække ting, så jeg i en eller anden grad evnede at bøje universet i min retning."

Det er snart 11 år siden, at Esben Kjær fyrede sig selv som gud i eget liv. Godt et halvt år tidligere havde sønnen Sebastian fået konstateret en sjældne lunghindekræft. Overlevelseschancen var 1 procent. I 2015 udkom bogen "Min usynlige søn", hvor Esben Kjær blandt andet beskriver, hvordan han og hustruen opsøgte behandling forskellige steder i Europa.

Han fortryder ikke, at han tog opgaven på sig trods det spinkle håb, men han fortryder, at han ikke indstillede kampen, da Rigshospitalets læger til sidst fortalte, at de nu blot kunne vente på døden. Han ville gerne have sagt et langstrakt, kærligt farvel. Men da sønnen endnu levede, ville Esben Kjær have magten over døden. Først timer før sønnen døde ved dagryen en julimorgen på Rigshospitalet, opgav Esben Kjær sin kamp for at redde sønnens liv.

Sønnens død blev kimen til en voldsom forandring. Sorgen ramte ham fysisk, psykisk og eksistentialt. Tabet havde vist, at han ikke evnede at bøje universet i sin retning.

"Jeg er fuld af respekt for dem, som fyrer Gud efter sådan en omgang, men ateismens lille og gølge verden var ikke en mulighed for mig. Jeg kan ikke leve i en verden uden Gud. Det er sikkert også noget psykologisk: Jeg har brug for at se min søn igen, og hvis jeg lukker døren til Gud, så lukker jeg døren for den mulighed."

Langsom genopbygning af troen

Esben Kjær førte samtaler med sognepræst Mikkel Wold, som var vigtige for ham i tiden efter dødsfaldet, og læste den amerikanske rabbiner Harold Kushners (1935-2023) "When Bad Things Happen to Good People". Her forklares det, hvordan Gud ikke har styr på det hele, men er en kraft for det gode.

Kjær tog afstand fra buffettilgangen til tro, fordi den ikke kunne bære i modgangen, og besluttede, at kristendommen skulle være rammen om hans tro. Med Kushners svage gudsbillede kunne Esben Kjær langsomt genopbygge en kosmologi og tro. Troede han. Esben Kjær havde fyret sig selv som gud den sommermorgen på Rigshospitalet, men med den svage Gud ved sin side holdt Esben Kjær fast ved magten. Eller som han skriver i bogen:

"En ting er at give sig selv en fyreseddel som gud. Noget helt andet er at holde op med at møde op på arbejde."

En anden bog, som har været vigtig for ham, er bogen "Skæld ud på Gud", skrevet af hospitalspræst Preben Kok. For snart en del år siden inviterede Preben Kok sig selv på kaffe hos Esben Kjær. Preben Kok mente, at Esben Kjær ikke havde overgivet sig ordentligt. Esben Kjær værdsatte hospitalspræstens kontante form, og i en lang periode havde de sjælesorgeriske samtaler en gang om ugen over telefonen.

I samtalerne med Preben Kok stillede Esben Kjær det spørgsmål, som løber som et bærende tema i den nye bog: Hvordan styrker man sin svage tro? Preben Kok sagde:

"Tro handler om det, der sker, når vi ikke gør noget."

Det svar havde Esben Kjær længe svært ved at udholde, for han er et menneske, som får ting til at ske, når han sætter sin vilje ind. Esben Kjær har også spurgt andre præster, hvad han kunne gøre for at styrke sin tro. Han har fået to råd: Gå

Esben Kjær

Er seniorrådgiver for generalsekretæren i Dansk Flygtningehjælp.

Uddannet cand.scient.pol. fra Københavns Universitet og har en master i journalistik fra New York University.

Har været erhvervsredaktør på Politiken og New York-korrespondent for Berlingske. Var vært på "Radio24syv eftermiddag" og arbejdede en årrække i DR som vært. Var frem til årsskiftet vært på "Bagklog" på P1. Bidrager fast til klummen "Refleksion", der bringes på Kristeligt Dagblads debatsider.

Har skrevet flere bøger, senest "Min svage tro", som er udgivet på Eksistensen.

Er far til tre børn. Danner par med hospitalspræst Lotte Mørk.

i kirke, og begynd at bede. Han har fulgt rådene, men han kæmper med at finde sig til rette i gudstjenesten. Under højmessen kommer han nogle gange til at tænke på dengang, han havde små børn, og de fik H.C. Andersens eventyr skrevet i det originale 1800-talssprog forældene.

"Kirken taler som H.C. Andersen i 1830'erne og 1840'erne. 'Helliget vorde dit navn' – hvad betyder 'helliget' og 'vorde'? Jeg er sprogmenneske, og jeg har ingen anelse! Og sådan er det på lange stræk fra bønner over læsninger til salmer. Præstens gyldne chance er prædikenen, men præsterne skriver generelt i et akademisk sprog og formidler ikke særlig klart. Jeg må erkende, at der er en lille elitemenighed, som foretrækker tingene, som de er, men kirken minder mig om et sprogligt frilandsmuseum, og det står i vejen for, at troen kommer til live for mange af os."

Hvis det er så elendigt, kan man spørge sig selv, hvorfor Esben Kjær fortsat går i kirke? Der er flere grunde. I gudstjenesten bliver magtfordelingen sat på plads. I kirken bliver man, ifølge Kjær, mindre på den gode måde. Han mener, at en gudstjeneste kan fungere som en slags nulstilling.

Esben Kjær tror, at de ting, man giver opmærksomhed, vokser, mens det, man ikke giver opmærksomhed, visner. Det gælder også tro. I sin lejlighed i det indre København har han indrettet sig blandt andet med ikoner, kors, Thorvaldsens Kristus-figur og en vældig høj statue af Jomfru Maria, han har købt i Silvans havecenter i Nykøbing Falster. Han har et morgen- og aftenritual, der består af lidt yoga, bøn og meditation. I bønner bruger han barnets ret til både at skribe og klage og finder en nærhed til én, som ved bedre. I bogen skriver han:

"Bøn er en måde at arbejde med tilliden til, at dette større rent faktisk er der og vil én det godt."

Den nye bog har han skrevet til mennesker, som ønsker at styrke deres tro. Hvad er det bedste råd, han kan give til mennesker med en svag tro? Han har haft stort udbytte af samtaler med præster. Så rådet er: Få en åndelig vejleder.

Selv vil han prøve at skrive bønner, som han har set sin kæreste, hospitalspræst Lotte Mørk, gøre. Forleden, hvor han var plaget, skrev hun en bøn til ham. De sidste ord i bønnen lyder:

Hjælp mig med at slippe kontrollen, så jeg kan hengive mig til, at du har styr på det. Lad mig mærke troen.

” Kirken minder mig om et sprogligt frilandsmuseum, og det står i vejen for, at troen kommer til live for mange af os.

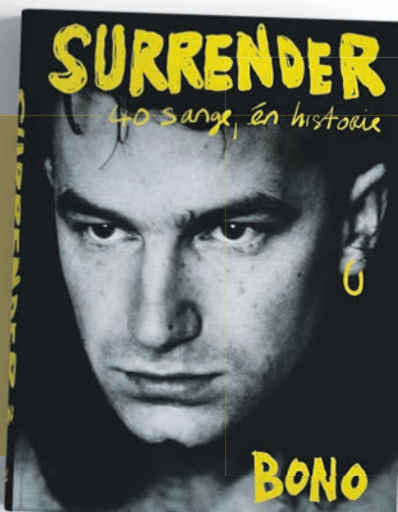
ESBEN KJÆR, JOURNALIST OG FORFATTER

BOGNYHED

Bono fra U2 om tro, musik og kærlighed

"Surrender" er erindringer om kampen for at turde overgive sig. Gennem bogens 40 kapitler, som alle er opkaldt efter en af U2's sange, slår Bono dørene op til sit bemærkelsesværdige liv.

Bogen kan købes på www.k.dk/klub/bog

Kristeligt Dagblad Læserklub

Abonnenter: 255,-
Normalpris: 300,-

Oplagt gave til litteratur- og musikelskere

REKONVALESCENTHJEMMET
LYSGLIMT
I GILLELEJE

Pragtfuld beliggenhed direkte til havet
Storslået udsigt
Naturskønne spadsreture
Et køkken, som tilbyder inspirerende og varieret kost

Der hvor du henter nye kræfter
Ring efter brochure på 48 30 02 47
Se video om lysglimt på www.lysglimt-gilleleje.dk

Danmarks smukkeste
rekonvalescenthjem for ældre